

Posudek vedoucího bakalářské práce

Současný prozaický folklor na Nymbursku po roce 1945

Autor práce: Tomáš Vančura

Ústav etnologie FF UK, 2017, 66 s., 5 s. příloh

Badatelský zájem o aktuální problematiku tzv. současných pověstí a fám, v České republice a na Slovensku zřetelný po roce 2000, respektive 2005, se bohužel dosud výrazněji neodrazil v tématech řešených absolventských prací. Nemnoho těchto prací, které byly v posledních letech úspěšně obhájeny, se do značné míry tematicky, teoreticky a metodologicky inspirovalo u soudobé české a slovenské akademické badatelské produkce. Bakalářská práce Tomáše Vančury, která patří mezi nejlepší práce tohoto typu, se od těchto příbuzných prací zřetelně odlišuje jak svým kvalitním zpracováním, tak především originalitou svého základního metodologického nastavení.

Originalita Vančurovy práce spočívá ve dvojici použitých výzkumných perspektiv – první z nich je důsledné zacílení na výzkum geograficky a kulturně jasně definovaného prostředí (tj. širšího Nymburska) a dokumentaci, analýzu a interpretaci lokálního folklorního repertoáru včetně jeho specifik, druhou pak snaha o komparaci tohoto maloměstského a venkovského repertoáru s “celonárodním” generickým repertoárem současných pověstí a fám. Tímto důsledným zacílením a komparativním nastavením práce se Vančurův text vymezuje nejen od příbuzných absolventských prací, ale do značné míry i od celého česko-slovenského “paradigmatu” výzkumu současných pověstí a fám, generalizujícího analyzované texty do často zcela abstraktního (a leckdy nereflektovaného) “národního”, popřípadě mezinárodního či globálního repertoáru. Vančurova práce stojí oproti tomu pevně zakotvená v lokální terénní zkušenosti, což ji přibližuje jak nejlepším tradicím terénní folkloristiky, tak etnografickému pojetí etnologických věd obecně.

Nebývá pravidlem, že bakalářská práce přináší zcela nová, originální zjištění; často bývá dostačující kritické zhodnocení odborné literatury k dané problematice či solidně provedená práce s daty. I v tomto ohledu je Vančurova práce výjimkou; jednak přesvědčivým způsobem ověřuje své hypotézy (o odlišnosti maloměstského a venkovského repertoáru od velkoměstského v jeho tematice, motivice, ale i výskytu či naopak absenci konkrétních narativních typů; relativně odlišně jsou v jím zkoumaném prostředí narativně uchopována např. xenofobní témata a témata spjatá s anonymitou velkoměsta; autor dokumentuje i několik zcela unikátních motivů typických pro Nymbursko), jednak přináší zajímavá a v terénu dosud solidněji nezaznamenaná zjištění o dobových proměnách českého prozaického folkloru (teze o

určité současné žánrové marginalizaci současných pověstí a fám u mladých lidí do pětadvaceti let, pro něž jsou dominantními žánry spíše konspirační teorie; současné pověsti a fámy autor v největší míře dokumentoval v generační kohortě lidí mezi čtyřiceti a šedesáti lety).

Teoretická i metodologická část práce jsou zpracovány kvalitně; autor projevil solidní orientaci v zahraniční i domácí odborné literatuře; zvláště pečlivě je zpracována metodologická část práce, kombinující folkloristické, antropologické a etnologické přístupy k terénu. Praktická část práce je zúročením nadmíru pečlivě realizované dvouleté terénní práce, během které bylo provedeno velké množství rozhovorů (folklorní texty prezentované v práci tak tvoří pouhý “vrcholek ledovce” dokumentovaných narací) s monumentálním počtem více než 150 informátorů (či favorizovanou terminologií autora práce “konzultantů”) pestrých generačních, socioprofesionálních a rezidenčních profilů (záležitost u velké části absolventských výzkumů, často prováděných v prostředí sociálně blízkém autorovi, také poměrně nevídaná).

Potenciální drobnější výtka k práci by mohly směřovat k jejímu možná příliš obecnému názvu (který je spíše tématem práce než jejím názvem – nezabývá se prozaickým folklorem obecně, ale jen dvěma specifickými žánry).

Z formálního hlediska práce následuje standardy současných bakalářských prací; za určitý formální nedostatek lze považovat duplicitu přílohy-seznamu konzultantů, která se nachází jak v Přílohách, tak v samotném textu bakalářské práce.

Z výše uvedených důvodů **předložený text doporučuji k obhajobě s hodnocením výborně (1).**

V Praze dne 22. 5. 2017

PhDr. Petr Janeček, Ph.D.